

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 30.05.2005
COM (2005) 206 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK

**az ifjúságot érintő európai szakpolitikákról
Napirenden az európai fiatalokat foglalkoztató kérdések:
Az Európai ifjúsági paktum végrehajtása és az állampolgári szerepvállalás ösztönzése**

{SEC(2005)693}

Ján Figel biztosnak Vladimír Špidla biztossal együttműködésben
kiadott közleménye

1. BEVEZETÉS

Európa jövője egyre inkább attól függ, képes-e gyermek- és ifjúságbarat társadalmak létrejöttét elősegíteni. A növekedés és a munkahelyteremtés elősegítését célzó felülvizsgált lisszaboni stratégia keretében a 2005 tavaszán ülésező Európai Tanács elfogadta az Európai ifjúsági paktumot¹. A paktum megszületése annak felismeréséről tanúskodik, hogy a tartós és fenntartható európai fejlődéshez való visszatérés érdekében elengedhetetlenül fontos a fiatalok társadalmi integrációját és foglalkoztatását biztosítani, illetve képességeiket hatékonyabban kamatoztatni.

Ez a kezdeményezés a növekedés és munkahelyteremtés elősegítését célzó lisszaboni partnerség legfontosabb területei vonatkozásában a fiatalokra irányítja a figyelmet, elsősorban az európai foglalkoztatási és társadalmi integrációs stratégiák, illetve az Oktatás és képzés 2010 elnevezésű munkaprogram révén, s hangsúlyozza az ezekben megfogalmazott kezdeményezések összehangolásának fontosságát.

A paktum elfogadása egybeesik azzal az időponttal, amikor az európai ifjúság részére új lendületet adni kívánó törekvésekről szóló 2001-es fehér könyvben² foglaltak megvalósításának első szakasza lezárult. A fehér könyv célkitűzéseit a 2002. júniusi tanácsi állásfoglalás³ fejlesztette tovább. Ez létrehozta annak az ifjúság vonatkozásában megvalósuló európai együttműködésnek a kereteit, melynek célja, hogy a nyílt koordinációs módszer (OMC) révén elősegítse az állampolgári szerepvállalást, s ifjúságpolitikai dimenzióval bővítse a többi szakpolitikai területet.

Jobban, mint valaha, a társadalmi integrációra épülő Európa létrejöttéhez elengedhetetlenül szükséges a fiatalok állhatatos kötelezettségvállalása. Hasonlóképpen, e kezdeményezés eredményessége annak a függvénye, sikerül-e minden érdekelt fél, mindenekelőtt az ifjúsági szervezetek, a regionális és helyi hatóságok, valamint a szociális partnerek részvételét biztosítani.

A Közlemény:

- kifejti, hogyan lehet a paktumban megfogalmazott elveket átültetni a gyakorlatba,
- meghatározza az ifjúságpolitika terén alkalmazott nyílt koordinációs módszer prioritásait
- ifjúságpolitikai dimenziót fogalmaz meg a többi szakpolitika vonatkozásában
- felsorolja az idevágó európai programokat, és
- megvizsgálja, hogyan lehet a fiatalokat bevonni a politika alakításának folyamatába

¹ a 2005. március 22–23-i brüsszeli Európa Tanács elnökségi következtetéseinek első melléklete (7619/05)

² COM (2001) 681.

³ HL C 168, 2002.7.13.

2. AZ IFJÚSÁG SZEREPE A NÖVEKEDÉS ÉS MUNKAHELYTEREMTÉS ELŐSEGÍTÉSÉT CÉLZÓ LISSZABONI PARTNERSÉGBEN

2.1. A háttér

Franciaország, Németország, Spanyolország és Svédország az Európai ifjúsági paktum létrehozására tett javaslat keretében négy problémakört fogalmazott meg:

- a fiatalok sérülékenységet
- a generációs különbségeket átívelő szolidaritás szükségességét napjaink öregedő társadalmában
- a fiatalok oktatás és szakképzés révén történő felkészítésének fontosságát
- a fiatalokat érintő valamennyi szakpolitikai terület jobb összehangolását.

Ez az elemzés megegyezik a fehér könyvben foglaltakkal. Gazdasági és szocio-kulturális tényezők kényszerének engedve az ifjúság alapvető változásokon megy keresztül. A korábbi generációkhoz képest a mai fiatalok életszakaszai kitolódnak; a következő fejlődési szakaszba számukra hosszabb, és több kitérővel tarkított út vezet.

A lisszaboni stratégia félidős értékelésének előkészítése során az Európai Tanács számításba vette, milyen fontos szerepet játszanak a demográfiai tényezők Európa jövőjének alakításában.

A demográfiai változások kihívásáról szóló bizottsági zöld könyv⁴ megállapításainak megfelelően a születések számának csökkenése és a várható élettartam növekedése drámai változásokat idézett elő az európai népesség számában és korösszetételében. A 15 és 24 év közötti fiatalok száma várhatóan 25%-kal, arányuk a lakosság egészéhez képest 12,6%-ról 9,7%-ra csökken 2005 és 2010 között. A 65 év feletti korosztály aránya ezzel szemben 16,4%-ról 29,9%-ra növekszik⁵. A zöld könyv felhívja a figyelmet arra, milyen következményekkel járnak ezek a változások Európa szempontjából, különös tekintettel az európai fiatalokra. Az új Szociálpolitikai Menetrend 2005–2010⁶ is számol a több generációt érintő megközelítés fontosságával.

A fiatalok megjelenése a munkaerőpiacon számos nehézségbe ütközik; munkanélküliségük aránya csaknem kétszerese az európai átlagnak (17,9% a 25 év alattiak esetében, szemben a 25 évesek és 25 év felettiak körében jelentkező 7,7%-os munkanélküliséggel)⁷. A fiatalok esetében különösen nagy az elszegényedés veszélye (19% a 16–24 évesek esetében, szemben a 25–64 éves korosztályra jellemző 12%-kal).⁸

A fiatalok jelentős mértékben hozzá tudnak járulni a lisszaboni célkitűzések megvalósításához, azaz a munkahelyteremtés és a növekedés elősegítéséhez, hiszen közülük kerülnek ki a jövő munkavállalói és munkaadói, s számos olyan képesség forrását jelentik, melyre a kutatás, innováció és vállalkozások területén igen nagy szükség van. Ezeket a

⁴ COM (2005) 94.

⁵ 2004-es adatokon alapuló Eurostat-előrejelzés a népesség alakulásáról, alapvonal-változat.

⁶ COM (2005) 33.

⁷ COM (2005) 94.

⁸ idem

célkitűzéseket csak akkor lehet megvalósítani, ha a fiatalok magas színvonalú, a munkaerőpiaci igényekhez alkalmazkodó oktatásban és képzésben részesülnek, mely biztosítja számukra a szükséges tudást, képességeket és kompetenciákat. Ez pedig kizárólag akkor valósulhat meg, ha újtukból elhárulnak a szegénység és a társadalmi kirekesztés jelentette akadályok. Törekedni kell ezenfelül a nemek közötti egyenlőtlenségek megszüntetésére is; a fiatal nők körében ugyanis magasabb a munkanélküliség és a szegénység aránya, míg a fiatal férfiak esetében nagyobb arányt ölt az iskolai lemorzsolódás.

2.2. Az Európai ifjúsági paktum

E tényekre tekintettel, s összhangban a Bizottság 2005–2009 közötti időszakra szóló stratégiai célkitűzéseivel⁹ az Európai Tanács arra a következtetésre jutott, hogy a fiatalok érdekét szolgáló szakpolitikai és intézkedéscsomagot kell beépíteni a felülvizsgált lisszaboni stratégiába, s egy három területet felölelő paktumot fogadott el (lásd az 1. mellékletet):

- foglalkoztatás, integráció és társadalmi előrejutás
- oktatás, képzés és mobilitás
- a családi élet és a hivatás összeegyeztetése.

Az ezeken a területeken elvégzendő feladatokat elsősorban az európai foglalkoztatási stratégia, a társadalmi integrációs stratégia és az „Oktatás és képzés 2010” című munkaprogram keretében kell meghatározni. A növekedés és foglalkoztatás elősegítését célzó lisszaboni partnerség ifjúságpolitikai dimenzióval történő kibővítése nem jár együtt új szerkezeti formák létrejöttével. Azáltal, hogy a fiatalság érdekében szükséges intézkedésekre helyezi a hangsúlyt, elősegíti, hogy a lisszaboni stratégia a lehető leghatékonyabban működjön.

A nemzeti lisszaboni reformprogramok számára, melyeket a tagállamok 2005 őszén mutatnak be, kiindulópontul a 2005 áprilisában előterjesztett (gazdaságpolitikai és foglalkoztatáspolitikai iránymutatásokat ötvöző) „Integrált iránymutatások a növekedésről és a foglalkoztatásról” elnevezésű bizottsági javaslat¹⁰ szolgál (2. melléklet).

A paktum végrehajtásának felügyeletét beépítik a lisszaboni stratégia jelentési mechanizmusaiiba. A Bizottságnak a lisszaboni folyamat terén elért haladásról szóló éves jelentése a tagállamok által minden év őszén benyújtott, nemzeti lisszaboni reformprogramjuk előrehaladásáról beszámoló jelentésére épít. A jelentést a megfelelő tanácsi formációk keretei között megvizsgálják, majd az Európai Tanács tavaszi ülésén megvitatják.

Közösségi szinten a Bizottság meghirdette az ún. közösségi lisszaboni programot, melynek célja a 2005 tavaszán ülésező Tanács által elfogadott lisszaboni féléves felülvizsgálat által megfogalmazott prioritások teljesítése.

Az alábbi szakaszok az integrált iránymutatásoknak és a meghirdetett közösségi lisszaboni programnak a paktum szempontjából lényeges vonatkozásait tárgyalják.

⁹ COM (2005) 12.

¹⁰ COM (2005) 141.

2.2.1. A fiatalok foglalkoztatását, integrációját és társadalmi előrelépését célzó intézkedések

A jelenleg az integrált iránymutatások részét képező, a 2005–2008 közötti időszakra előterjesztett foglalkoztatáspolitikai iránymutatások az európai foglalkoztatási stratégia központi elemét alkotják, s kulcsfontosságú szerepet töltenek be a tagállamok foglalkoztatáspolitikájának összehangolásában. Az iránymutatások tárgya az a kérdés, hogyan segítheti elő a foglalkoztatáspolitikai a mennyiségi és minőségi munkahelyteremtést, s ezzel összefüggésben három prioritást fogalmaznak meg:

- a foglalkoztatás mértékének tartós növelését és a szociális védelmi rendszerek korszerűsítését
- a munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességének javítását, illetve a munkaerőpiacok rugalmasságának növelését
- az oktatás és a képességek javítása révén a befektetések növelését a humán erőforrások területén

A fiatalok szempontjából különösen az alábbi iránymutatások bírnak jelentőséggel:

- olyan foglalkoztatásszemlélet népszerűsítése, mely a teljes életpályát veszi alapul (ide tartoznak többek között azok a már korábban is jelentkező erőfeszítések, melyek célja, hogy a fiatalok számára a foglalkoztatáshoz vezető út könnyebben járhatóvá váljon, s körükben a munkanélküliek aránya csökkenjen, illetve az az elszánt törekvés, hogy a nemek viszonylatában a foglalkoztatás, munkanélküliség és bérezés terén jelentkező különbségek megszűnjenek),
- a munkakeresők és a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci integrációjának biztosítása,
- a munkaerő-piaci kereslet és kínálat összhangjának javítása
- a humántőke-befektetések növelése és fejlesztése
- az oktatási és képzési rendszerek átalakítása a szakértelem vonatkozásában támasztott új követelményeknek való megfelelés érdekében.

A tagállamok a megfelelő intézkedések végrehajtásának céljára pénzügyi támogatásban részesülnek az Európai Strukturális Alapok, elsősorban az Európai Szociális Alap révén. A tagállamokat ösztönzik továbbá, hogy éljenek az Európai Beruházási Bank kínálta lehetőségekkel is.

A helyes gyakorlat tagállamokban történő elterjesztését célzó kölcsönös tanulási program a foglalkoztatás vonatkozásában a hangsúlyt 2005-ben a fiatalok foglalkoztatására helyezi. A Bizottság folytatja továbbá azokat az erőfeszítéseket, melyek célja a foglalkoztatás terén az életkor alapján történő hátrányos megkülönböztetést megtiltó EK-jogszabályok nemzeti jogba történő hiánytalan átvételének és végrehajtásának biztosítása¹¹.

¹¹ 2004. november 27-i 2000/78/EK irányelv, HL L 303., 2000.12.2.

A Szociálpolitikai Menetrendről szóló közleménnyel¹² összhangban a társadalmi integrációs stratégia ifjúsági dimenzióval bővül, és figyelembe veszi a fiatalok társadalmi integrációjával kapcsolatos tanácsi állásfoglalást¹³. Ez valószínűleg azt eredményezi, hogy a legfontosabb célkitűzést a legveszélyeztetettebb fiatalok helyzetének javítása, a kisgyermekek szegénységének megszüntetése, valamint az iskolai sikertelenség megelőzésére tett kezdeményezések megvalósítása jelenti majd. Egy, a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi integrációjával foglalkozó tanulmány elsősorban munkaerőpiacra történő bejutásuk, önállóságuk és aktív társadalmi szerepvállalásuk kérdését vizsgálja majd.

A Bizottság üdvözlí és ösztönözni kívánja a szociális partnerek azirányú elkötelezettségét, hogy a szociális párbeszéd keretében tanúsított együttes fellépés révén e kezdeményezés célkitűzéseinek megvalósításához hozzájáruljanak.¹⁴

Intézkedések a foglalkoztatás és a társadalmi integráció terén

- A tagállamok lépéseket tesznek annak érdekében, hogy elősegítsék a fiatalok foglalkoztatását. Céljuk ezzel többek között:
 - a fiatalok munkanélküliségének csökkentése
 - foglalkoztatási lehetőségek teremtése
 - személyre szabott cselekvési tervek kialakítása, melyek keretében a munkakereső segítséget kap, illetve tanácsadásban és képzésben részesül a munkakeresés folyamata során
- 2005-ben a Bizottság és a tagállamok a fiatalokra helyezik a legfőbb hangsúlyt a foglalkoztatással kapcsolatos kölcsönös tanulási program vonatkozásában.
- A társadalmi integrációs stratégia segítségével a Bizottság és a tagállamok a legjobban rászoruló fiatalok helyzetén könnyítenek.
- A Bizottság 2005-ben tanulmányban kívánja felmérni a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi integrációját.

2.2.2. Az oktatás és szakképzés javítása, valamint a mobilitás növelése érdekében hozott intézkedések

A javasolt integrált iránymutatások hangsúlyozzák annak szükségességét, hogy Európa bővítse és fejlessze humántőke-beruházásait, s hogy oktatási és szakképzési rendszereit a képességek vonatkozásában jelentkező új követelményeknek megfelelően átalakítsa. A prioritások között szerepel többek között az iskolai lemorzsolódás visszaszorítása; a szakoktatási, valamint a középfokú és felsőfokú oktatási rendszerek által kínált képzési lehetőségek bővítése, többek között szakmai gyakorlat és vállalkozói képzés biztosítása révén; olyan közös keretek kidolgozása, melyeknek köszönhetően a képesítési rendszerek átláthatóbbá válnak, valamint a nem formális és informális tanulási formák elismerése.

¹² COM (2005) 33.

¹³ 2004. május 28-i 9601/04 tanácsi állásfoglalás

¹⁴ Az ETUC, CEEP, UNICE/UEAPME 2005. március 22-i hozzájárulása

A felsoroltak mindegyike prioritásként szerepel az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogramban, mely hozzájárul a gazdasági növekedés és foglalkoztatás elősegítését célzó lisszaboni partnerség oktatási és szakképzési célkitűzéseinek megvalósításához, s amelynek eredményei beépülnek majd az új lisszaboni kormányzati ciklusba is. Az iránymutatások hangsúlyozzák, hogy a nemzeti oktatási és szakképzési rendszerek reformjának támogatása érdekében mennyire fontos a közösen megállapított európai eszközök és vonatkoztatási rendszerek használata.

A 2010-es munkaprogram részeként a 2005-ös csoportos, kortársak között megvalósuló tanulással kapcsolatos tevékenységek olyan területeket is érintenek, melyek a fiatalok szempontjából jelentőséggel bírnak:

- annak biztosítása, hogy az iskolai lemorzsolódás a tervezett mértékben visszaszoruljon, s a végzetek és az írni-olvasni tudók aránya a kívánt mértékben növekedjék,
- a kulcsfontosságú kompetenciákkal kapcsolatos keretrendszer bevezetése nemzeti szinten,
- annak biztosítása, hogy a matematika-, természettudományi és műszaki tanulmányaikat sikerrel abszolváló diákok száma a kívánatos mértékben emelkedjen, különös tekintettel a nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentésére, és az alsó- valamint középfokú oktatási rendszerrel fennálló kapcsolódási pontokra.

A kulcsfontosságú kompetenciákkal kapcsolatos tanácsi és európai parlamenti ajánlás elkészítésére 2005-ben tett bizottsági javaslat felhívja a figyelmet ezek fontosságára a kevés lehetőséggel rendelkező fiatalok esetében.

A Bizottság 2006-ban javaslatot tesz a képesítések vonatkozásában egy olyan európai keretrendszer létrehozására, mely hivatkozási pontul szolgálhat az európai képesítési rendszerek és keretrendszerek számára. Ehhez kapcsolódik majd a keretrendszer használatát segítő kreditátszámítási és minőségbiztosítási szabályozás. A rendszer a nem formális és informális tanulási formák elismerésére és azonosítására vonatkozó közös európai elvekkel, illetve az Europass-keretrendszerrel (az oklevelek, bizonyítványok és kompetenciák átláthatóságát biztosító átfogó európai keretrendszerrel) összhangban működik majd.

Az ifjúsági munka elismerésére egy speciális eszköz szolgál majd, a végső célt pedig egy ún. „Youthpass” dimenzió beépítése jelenti az Europass-keretrendszerbe. A kísérleti szakasz a tervek szerint 2006-ban indul.

Tekintve, hogy egyre több fiatal európai vesz részt a tudásalapú társadalomban, s a mobilitás Európában és világméretekben egyaránt növekszik, a munkaprogram további lényeges célja az idegennyelv-tudás fejlesztése, mely e jelenség szempontjából lényeges feltétel, egyben fontos következmény is.

Mivel a gazdasági tevékenység során egyre nagyobb szerepet játszanak a magas szintű tudományos és műszaki ismereteket igénylő eljárások, a fiatalok esetében különösen fontos biztosítani annak lehetőségét, hogy természettudományos, valamint az információs és kommunikációs technológiák megismertetését célzó oktatásban részesüljenek.

A Bizottság 2005-ben közleményt ad ki a vállalkozói képzés a vállalkozói ismeretek elsajátítása tárgyában, melyben hangsúlyozza a vállalkozói és az alapvető mindennapi életvezetési képességek közötti összefüggést a fiatalok vonatkozásában. A Bizottság „Vállalkozói cselekvési terve” ösztönzi a „vállalkozói szellem” térhódítását a fiatalok körében.

Intézkedések az oktatás és a szakképzés terén

- A tagállamok aktívan fellépnek a fiatalok érdekében, pl.:
 - lépéseket tesznek az iskolai lemorzsolódás visszaszorítására,
 - megkönnyítik a szakoktatásban és szakképzésben való részvételt, többek között szakmai gyakorlat és vállalkozói képzés biztosítása révén,
 - keretrendszereket dolgoznak ki az átláthatóság, továbbá a képesítések és kompetenciák, illetve a nem formális és informális tanulási formák elismerése érdekében.
- A tagállamok végrehajtják az Europass-határozatot.
- A Bizottság 2005-ben közleményt ad ki a vállalkozásoktatásról.
- A Bizottság 2006-ban javaslatot tesz a képesítések európai keretrendszerének kialakítására.
- A Bizottság 2006-ban elfogadja a kulcsfontosságú kompetenciákkal kapcsolatos ajánlást.
- A Bizottság a tagállamokkal közösen 2006-tól bevezeti a „Youthpass” keretrendszert.

A javasolt integrált iránymutatások arra ösztönzik a tagállamokat, hogy a foglalkoztatási és képzési lehetőségek vonatkozásában fokozott átláthatóságot és jobb tájékoztatást biztosítsanak annak érdekében, hogy a foglalkoztatási szolgálatok korszerűsítésének keretében növeljék a mobilitást. A munkavállalói mobilitás európai éve keretében 2006-ban különleges kezdeményezésekre kerül sor a munkaerőpiacon megjelenő fiatalok segítése céljából. A Bizottság és a tagállamok által 2002 és 2005 között a szakképzettség és a mobilitás növelése érdekében végrehajtott cselekvési tervek folyamánként 2007-től kezdődően még nagyobb hangsúlyt kap a munkaerőpiacra belépő fiatalok esélyeinek növelése a mobilitás elősegítése révén. Ahol erre szükség mutatkozik, a tagállamoknak növelniük kell a mobilitás akadályainak elhárítását célzó stratégiák hatékonyságát, összhangban azzal a bizottsági jelentéssel¹⁵, mely az Európai Parlament és a Tanács diákok, szakképzésben részesülők, önkéntesek, tanárok és szakoktatók Közösségen belüli mobilitásáról szóló¹⁶ ajánlásának folyamánként született.

¹⁵ COM (2004) 21.

¹⁶ HL L 215., 2001.8.9.

A fiatalok európai mobilitásának további ösztönzése céljából a Bizottság még nagyobb hangsúlyt kíván helyezni azokra a programokra, melyek célcsoportját a fiatalok, diákok és önkéntesek alkotják; az önkéntesség új formáinak biztosítása révén e programok célja az „Európai önkéntesi szolgálatban” (EVS [European Voluntary Service]) való részvétel növelése és elősegítése. Az EURES (európai foglalkoztatási mobilitási portál) és a PLOTEUS (az európai tanulási lehetőségek portálja) jobban alkalmazkodik a fiatalok szükségleteihez, a Bizottság pedig tanulmány formájában ajánlásokat fogalmaz meg az európai ifjúsági kártya kibővítésével kapcsolatban. A Bizottság ösztönözni kívánja a mobilitás terén bevált gyakorlat, pl. a francia „Jobs d’été” kezdeményezés átvételét, melyet a kezdeti eredmények kiértékelését követően egész Európára ki lehet terjeszteni.

A mobilitás elősegítését célzó intézkedések

- Felhívás a tagállamok számára, hogy fokozzák az átláthatóságot, javítsák a tájékoztatást a külföldi tanulmányok és munkavállalás megkönnyítése érdekében
- 2006: a munkavállalói mobilitás európai éve keretében különleges intézkedések a fiatalok segítése céljából
- Az EURES és PLOTEUS jellegű eszközök fejlesztésére tett bizottsági törekvés a fiatalok külföldi tanulmányainak és munkavállalásának megkönnyítése céljából
- 2005: Bizottsági ajánlások az európai fiataloknak szánt mobilitási kártya vonatkozásában
- 2006: bizottsági vizsgálat a „Jobs d’été” kezdeményezés kiterjesztésének lehetősége tárgyában
- 2007: az EVS új formáinak bevezetése bizottsági és tagállami szinten
- 2007–: a szakképzettség és a mobilitás növelése érdekében végrehajtott cselekvési tervek folyamányaként a fiatalok földrajzi és foglalkoztatási mobilitásának fokozását célzó intézkedések

2.2.3. A családi élet és a hivatás összeegyeztetését célzó intézkedések

Az integrált iránymutatások arra ösztönzik a tagállamokat, hozzanak olyan intézkedéseket, melyek célja a családi élet és a hivatás összeegyeztetése. A családi élet és a hivatás összhangja elősegíti a lakosság előregedésével kapcsolatos problémák megoldását, különösen ami a születések alacsony számát illeti. Az intézkedések között említhető a gyermekek és más eltartottak gondozását biztosító intézmények létrehozása. Kiemelt figyelmet kell szentelni olyan innovatív foglalkoztatási formák kialakításának, melyek előnyösen hatnak a családok életére. A magánélet és a hivatás összeegyeztetése központi eleme a fiatal nők és férfiak közötti esélyegyenlőség biztosítása érdekében tett erőfeszítéseknek.

Az európai demográfiai változásokról szóló zöld könyv elkészültét követően a Bizottság konzultációs folyamatot indított el, hogy megállapítsa, európai és nemzeti szinten milyen szakpolitikai intézkedéseket kell hozni, illetve mely szakpolitikai döntéseknek kell nagyobb érvényt szerezni.

A családi élet és a hivatás összeegyeztetését célzó intézkedések

- Tagállamok: könnyebben hozzáférhető, olcsóbb és magasabb színvonalú gondozási ellátás biztosítása a gyermekek és más eltartottak részére
- Tagállamok: új foglalkoztatási formák, pl. rugalmas munkaidő-beosztás, távmunka, szülési szabadság, gyermekgondozási szabadság stb. kialakítása bizottsági támogatással
- 2005: bizottsági konzultáció a demográfiai változások hatásáról és a lehetséges szakpolitikai megoldásokról

3. A FIATALOK ÁLLAMPOLGÁRI SZEREPVÁLLALÁSA

A nyílt koordinációs módszer mindenekelőtt a fiatalok állampolgári szerepvállalását kívánja megvalósítani. Az ifjúságról szóló fehér könyv megállapítja, hogy a fiatalok egyre kevésbé vállalnak szerepet a közügyekben. Részvételük és tájékozottságuk javítása, az önkéntes tevékenységek fejlesztése, valamint az ifjúsággal kapcsolatos kérdések jobb megismerése érdekében a Tanács 2003-ban és 2004-ben 14 közös célkitűzést fogadott el (lásd a 3. mellékletet)¹⁷.

2004. októberi közleményében¹⁸ a Bizottság kedvezően értékelte az európai szinten foganatosított intézkedéseket, ugyanakkor hangsúlyozta: a közös célkitűzések megvalósításához megfelelő intézkedéseket kell hozni nemzeti szinten is.

A tagállamoknak 2005 végéig be kell számolniuk a részvétel és tájékoztatás javítása céljából meghatározott közös célkitűzések teljesítéséről. Ezt követően kerül sor az önkéntes tevékenységek fejlesztésével és az ifjúságot érintő kérdések jobb megismerésével kapcsolatos jelentések beterjesztésére 2006-ban. A Bizottság az elért haladásról mindegyik esetben jelentésben számol be a Tanácsnak.

Az egészséges társadalmak létrejöttének nélkülözhetetlen feltétele a fiatalok részvétele és tájékozottsága, az önkéntes tevékenységek fejlesztése, s az ifjúság jobb megismerése és megértése. Tekintettel arra, hogy a közös célkitűzéseket a Tanács csak nemrégiben fogadta el, végrehajtásukat csak most kezdték meg a tagállamok. A közös célkitűzések teljesítésének központi helyet kell kapnia az ifjúsági kérdésekkel kapcsolatos nyílt koordinációs módszerben. A Bizottság szerint ezeket a már meghatározott prioritásokat kell a jövőben is irányadónak tekinteni.

Ami a részvételt illeti, a hangsúlyt továbbra is a helyi szinten, a képvisleti demokráciák keretében megvalósuló részvétel fokozására kell helyezni, valamint a tevékeny állampolgári magatartás elsajátításának támogatására. Fokozni kell azokat az erőfeszítéseket, melyek célja, hogy elősegítsék a tájékozódást, minőségi és mennyiségi szempontból is javítsák a tájékoztatást, s fokozzák a fiatalok részvételét a tájékoztatás előkészítésében és megvalósításában.

¹⁷ HL C 295., 2003.12.5.

a 2004. november 15-i 13996/04 és 13997/04 tanácsi állásfoglalás

¹⁸ COM (2004) 694.

Továbbra is teljesítendő politikai cél, hogy az Európai Unióban felerősödjék az ifjúsági önkéntes tevékenység, mely a fiatalok részvételének és egyéni fejlődésének fontos eszköze. Ahogy azt az utóbbi idők természeti katasztrófái és az érintett területeken jelentkező, hosszú távú helyreállításra irányuló szükségletek jelzik, az a hozzájárulás, amit az önkéntesek tevékenysége jelent a társadalmak számára, továbbra is figyelmet érdemel.

A paktum, s annak a lisszaboni kormányzati cikluson belüli utóélete eredményeként a célterületeken, így a fiatalok foglalkoztatása, részvétele, vállalkozásai, mobilitása, valamint az ifjúsági munka elismerése tekintetében az ifjúság jobb megismerését és megértését kell elérni a lisszaboni mechanizmusok segítségével. Az e területeken végzett kutatómunka eredményeinek jobb hasznosítása elősegítené a tényeken alapuló szakpolitikai döntések meghozatalát.

A fiatalok állampolgári szerepvállalásának ösztönzését célzó intézkedések

- Bizottság: a fiatalok állampolgári szerepvállalásával kapcsolatos prioritások ismételt megfogalmazása (részvétel, tájékoztatás, önkéntes tevékenységek)
- A paktumnak a lisszaboni kormányzati ciklusba történő felvétele eredményeként a fiatalok jobb megismerése foglalkoztatásuk, részvételük, vállalkozásaik és mobilitásuk vonatkozásában, illetve munkájuk elismerése

4. A SZAKPOLITIKÁK IFJÚSÁGPOLITIKAI DIMENZIÓVAL TÖRTÉNŐ BŐVÍTÉSE

Noha az ifjúsággal kapcsolatos kérdések a legtöbb, európai szinten kialakított szakpolitika számára jelentőséggel bírnak, a Bizottság azt javasolja, hogy a figyelem összpontosuljon az Európai ifjúsági paktum szakpolitikai területeire.

A fiatalok szempontjából fontos egyéb szakpolitikai intézkedések közé tartoznak az alábbiak:

A Bizottság a jövőben ifjúsági szinten is folytatja a rasszizmus és idegengyűlölet elleni küzdelmet. Az Unió egészét lefedő „A sokszínűségért – a diszkrimináció ellen” című kampányt¹⁹ 2005-től a fiatalokra is kiterjesztik. Célja a fiatalok aktív részvételének ösztönzése, valamint a diszkrimináció elleni szakpolitikai intézkedések és közösségi jogszabályok megismertetése.

A Bizottság a fiatalok egészségét is szem előtt tartja, intézkedései kiterjednek a táplálkozás, az elhízás, az alkohol- és kábítószer-fogyasztás, illetve az egészségre nevelés területére. A tervek szerint 2006-ban útjára bocsátják a gyermekek és fiatalok egészségének javítására irányuló európai kezdeményezést.

A hatodik kutatási keretprogram keretében speciális ifjúsági kutatás indul, mely az európai fiatalok beállítottságát, életmódját és részvételének megvalósulási formáit vizsgálja majd. A hetedik kutatási keretprogram keretében pedig lehetőség nyílt annak felmérésére, milyen hatásai vannak a fiatalok képviselői demokráciákban és önkéntes tevékenységekben tanúsított részvételének.

¹⁹ Ötéves páneurópai tájékoztatási kampány a Bizottság „Megkülönböztetés elleni küzdelem” elnevezésű cselekvési programjának támogatásával: www.stop-discrimination.info

A Bizottság nyilvános konzultációt indít arról a kérdésről, milyen lehetséges intézkedéseket hozhat az Unió a sport területén annak nevelő jellege és társadalmi jelentősége, illetve a fiatalok életmódja vonatkozásában.

Más szakpolitikai területek ifjúságra irányuló intézkedései

- Bizottság: 2005-től a fiatalok részvételének ösztönzése „A sokszínűségért – a diszkrimináció ellen” című kampányban
- Bizottság: 2006-ban a gyermekek és fiatalok egészségének javítására irányuló európai kezdeményezés elindítása
- Bizottság: 2005-ben nyilvános konzultáció indítása a sportról azzal a céllal, hogy annak nevelő jellege felerősödjék, és társadalmi jelentősége fokozódjon a fiatalok vonatkozásában

5. A SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEKET TÁMOGATÓ PROGRAMOK

A fiatalokra irányuló szakpolitikai intézkedéseket olyan programoknak kell kísélniük, melyek támogatják a fiatalok aktív, tevékeny állampolgárrá válását segítő, s képességeit fejlesztő projekteket. Ezeket a projekteket helyi, regionális, nemzeti és európai szinten kell létrehozni.

Számos európai program létezik, mely az ilyen projekteket támogatja (lásd a 4. mellékletet):

- Európai Szociális Alap
- Európai Regionális Fejlesztési Alap
- vidékfejlesztési alapok
- az „Ifjúság” és a „Cselekvő ifjúság” elnevezésű program
- az integrált, élethosszig tartó tanulás programja
- az „Európai polgárokat” elnevezésű program
- „Versenyképességi és innovációs keretprogram”
- „Marie Curie program”
- az európai természettudományos oktatással kapcsolatos kezdeményezés

6. A FIATALOK RÉSZVÉTELÉNEK BIZTOSÍTÁSA

Az ifjúságról szóló fehér könyv módszert dolgoz ki a fiatalokkal folytatandó párbeszéd céljára annak érdekében, hogy a fiatalok és szervezeteik részvételét biztos alapokra helyezze.

Az Európai Tanács hangsúlyozta, hogy a paktum sikeréhez elengedhetetlenül szükséges valamennyi társadalmi szereplő, elsősorban az ifjúsági szervezetek, továbbá a regionális és helyi hatóságok, illetve a szociális partnerek részvétele. Hasznos lenne a fiatalok és szervezeteik véleményét kikérni azt illetően, hogy a nemzeti lisszaboni reformprogramok

keretében milyen intézkedésekre van szükség e kezdeményezés célkitűzéseinek megvalósításához, s hogy milyen lépések kövessék azok végrehajtását. Bár a tagállamok önállóan határozhatják meg, hogyan kívánják a fiatalok részvételét biztosítani, a nemzeti ifjúsági tanácsoknak feltétlenül helyet kellene adni a konzultációs partnerek között.

A Bizottság konzultációs fórumot kíván szervezni a fiatalokkal és az Európai Ifjúsági Fórummal az ifjúságpolitika tárgyában folytatandó párbeszéd céljára. E konzultáció kiteljesedését a 2005-ben megrendezésre kerülő „Etats généraux” (Közgyűlés) jelenti majd. Ezt előkészítendő a Bizottság internetes konzultációs fórumot szervez a fiatalokkal folytatandó átfogó párbeszéd céljára, s felhívja a tagállamokat, tartsanak megbeszéléseket nemzeti szinten. A Bizottság az „Etats généraux”-t követően éves találkozót kíván rendezni a fiatalok és az európai biztosok részvételével.

A fiatalokkal folytatott közvetlen párbeszéd nem helyettesíti a szociális párbeszédet, de rendkívül fontos, amennyiben kiegészíti azt. E párbeszéd megvalósítására a Bizottság többi olyan konzultációs kezdeményezésével összhangban kerülne majd sor, melyek arra irányulnak, hogy a civil társadalom a lisszaboni célkitűzéseket sajátjaként kezelje.

A fiatalok véleményének megismerését célzó intézkedések

- Tagállamok: 2005 őszéig annak felmérése, a fiatalok milyen intézkedéseket látnak szükségesnek a paktum keretében
- Bizottság: internetes konzultációs fórum szervezése a fiatalok számára 2005-ben
- Bizottság: ifjúsági „Etats généraux” rendezése 2005-ben, melyet éves találkozók követnek a fiatalok részvételével

7. KÖVETKEZTETÉSEK

Az Európai ifjúsági paktum elfogadása kiegészítette a fiatalok állampolgári szerepvállalásának kialakítását célzó, az ifjúságpolitika terén alkalmazott nyílt koordinációs módszert azáltal, hogy azokon a szakpolitikai területeken, melyek támogatják a gazdasági növekedés és foglalkoztatás elősegítését célzó lisszaboni partnerséget, napirendre tűzte a fiatalokat foglalkoztató kérdéseket. Története során először képes az Európai Unió valóban integrált szakpolitikai megközelítést alkalmazni a fiatalok vonatkozásában. A racionalizálást célzó szakpolitikai megközelítés gyakorlati megvalósítása érdekében az alábbi lépésekre van szükség:

- Nemzeti szinten, nemzeti lisszaboni reformprogramjuk keretében a tagállamoknak ki kell dolgozniuk a paktum végrehajtása érdekében szükséges intézkedéseket a fiatalokkal folytatott konzultációs mechanizmus segítségével.
- Európai szinten a Bizottság, összhangban a meghirdetett közösségi lisszaboni programmal, intézkedéseket hoz az ebben a közleményben meghatározott területek vonatkozásában.

- A Bizottság véleménye szerint az ifjúságpolitika területén alkalmazott nyílt koordinációs módszer prioritásait meg kell erősíteni és a jövőben is irányadónak kell tekinteni.
- A Bizottság a jövőben is ifjúságpolitikai dimenzióval bővít más fontos szakpolitikai területeket.
- A Bizottság hangsúlyozza azon programok fontosságát, melyek a pénzügyi tervek keretében a fiatalok élethosszig tartó tanulását, mobilitását, vállalkozói kedvét és állampolgári szerepvállalását ösztönzik.
- Az ebben a közleményben ismertetett intézkedések végrehajtása szempontjából elengedhetetlenül fontos a fiatalokkal és ifjúsági szervezetekkel folytatott konzultáció, részvételük biztosítása a döntéshozatal folyamatában.

A Bizottság következtetéseinek elfogadására kéri fel a Tanácsot. Közleményét továbbítja az Európai Parlamenthez, a Gazdasági és Szociális Bizottsághoz, valamint a Régiók Bizottságához.

MELLÉKLETEK

A Bizottság közleménye a Tanácsnak

az ifjúságot érintő európai szakpolitikákról

**Napirenden az európai fiatalokat foglalkoztató kérdések:
az Európai ifjúsági paktum végrehajtása és az állampolgári szerepvállalás ösztönzése**

1. melléklet:

az Európai ifjúsági paktum

2. melléklet:

az Európai Tanács által az Európai ifjúsági paktum vonatkozásában megfogalmazott cselekvési területekről szóló szemelvények a Bizottság 2005–08-ra szóló integrált iránymutatásokkal kapcsolatos javaslatából

3. melléklet:

közös célkitűzések az ifjúságpolitika terén alkalmazott nyílt koordinációs módszer keretében

4. melléklet:

az ifjúságpolitika szempontjából releváns közösségi programok

European Youth Pact

(Annex 1 of Presidency Conclusions of the European Council, Brussels, 22 and 23.3.2005
(7619/05))

Against the background of Europe's ageing population, the European Council sees a need for young Europeans to benefit from a set of policies and measures forming a fully integrated part of the Lisbon Strategy. The Youth Pact aims to improve the education, training, mobility, vocational integration and social inclusion of young Europeans, while facilitating the reconciliation of working life and family life. The Pact should ensure the overall consistency of initiatives in these areas and provide the starting point for strong, ongoing mobilisation on behalf of young people. Its success depends on the involvement of all parties concerned, first and foremost national, regional and local youth organisations as well as the European Youth Forum, regional and local authorities and the social partners.

The European Council calls on the Union and Member States, each within the limits of its own powers and in particular under the European employment strategy and under the social inclusion strategy, to draw upon the following lines of action:

Employment, integration and social advancement

- specifically monitoring policies for the sustained integration of young people into the labour market, in the context of the mutual learning programme on employment;
- endeavouring to increase employment of young people;
- giving priority under national social inclusion policy to improving the situation of the most vulnerable young people, particularly those in poverty, and to initiatives to prevent educational failure;
- inviting employers and businesses to display social responsibility in the area of vocational integration of young people;
- encouraging young people to develop entrepreneurship and promoting the emergence of young entrepreneurs.

Education, training and mobility

- ensuring that knowledge matches the needs of a knowledge-based economy and, to this end, encouraging the development of a common set of core skills; in this context, concentrating primarily on the problem of drop-outs from the school system;
- expanding the scope for students to undertake a period of study in another Member State;
- encouraging mobility of young people by removing obstacles for trainees, volunteers and workers and for their families; for researchers, stepping up ongoing initiatives under the Marie Curie programme;

- developing, between Member States, closer cooperation on transparency and comparability of occupational qualifications and recognition of non-formal and informal education.

Reconciliation of working life and family life

- promoting the reconciliation of working life and family life by sharing the responsibility between partners, particularly by expanding the child care network and developing innovative forms of work organisation;
- considering child-friendly policies, in the light of discussions on the Commission Green Paper on demographic change.

Extracts from the Commission proposal for integrated guidelines 2005-2008 reflecting European Council action lines for the European Youth Pact

(From Commission Communication on the Integrated Guidelines for Growth and Jobs (2005-2008), COM(2005) 141, 12.4.2005)

Microeconomic reforms

Guideline - Promote a more entrepreneurial culture & create a supportive environment for SMEs

- Member States should reinforce entrepreneurship education and training

Guideline – Increase and improve investment in R&D

- Member States should further develop the mix of measures to foster business R&D through, amongst others, ensuring a sufficient supply of qualified researchers by attracting more students into scientific, technical and engineering disciplines and enhancing the career development and the transnational and intersectoral mobility of researchers

Employment guidelines

1 Attract and retain more people in employment and modernise social protection systems

Guideline – Promote a lifecycle approach to work

- Renewed endeavour to build employment pathways for young people
- Reduce youth employment
- Eliminate gender gaps in employment, unemployment and pay
- Better reconciliation between work and private life
- Provision of childcare facilities

Guideline - Ensure inclusive labour markets for job-seekers and disadvantaged people

- Early identification of needs
- Job search assistance, guidance and training as part of personalised action plans
- Provision of social services necessary to support labour market inclusion of disadvantaged people

Guideline - Improve matching of labour market needs through

- Modernisation and strengthening of labour market institutions, notably of employment services
- Greater transparency of employment and training opportunities at national and European level to facilitate mobility across Europe

2. Improve adaptability of workers and enterprises and the flexibility of labour markets

Guideline – Ensure employment-friendly wage and other labour cost developments

- Reviewing the structure and level of non-wage labour costs and their impact on employment, especially for the low-paid and those entering for the first time the labour market

3. Increase investment in human capital through better education and skills

Guideline - Expand and improve investment in human capital

- Significantly reduce the number of pupils leaving school early
- Increased access to initial vocational, secondary and higher education including apprenticeships and entrepreneurship training

Guideline - Adapt education and training systems in response to new competence requirements

- Better identification of occupational needs and key competences, and anticipation of future skill requirements
- Broadening the supply of education and training tools
- Developing frameworks to support the transparency of qualifications, their effective recognition and the validation of non-formal and informal learning
- Ensuring the attractiveness, openness and high quality standards of education and training systems

14 OBJECTIVES FOR YOUTH COMMITMENT

(From Council Resolutions of 25.11.2003 and 15.11.2004)

Participation²⁰

To develop participation by young people, by introducing and supporting action to encourage them to exercise their citizenship actively and by enhancing their effective participation in democratic life:

1. Increase the participation by young people in the civic life of their community
2. Increase participation by young people in the system of representative democracy
3. Greater support for various forms of learning to participate

Information²¹

To develop information for young people, by improving access for young people to information in order to increase their participation in public life and facilitate the realisation of their potential as active, responsible citizens:

4. Improve access for young people to information services
5. Increase provision of quality information
6. Increase participation by young people in youth information, for example, in the preparation and dissemination of information

Voluntary activities of young people²²

With a view to enhancing active citizenship and solidarity of young people, voluntary activities should be developed, facilitated, promoted and recognised at all levels:

7. Encourage the development of voluntary activities of young people with the aim of enhancing awareness of the existing possibilities, enlarging their scope and improving their quality
8. Make it easier for young people to carry out voluntary activities by removing existing obstacles

²⁰ Council Resolution of 25.11.2003 on common objectives for participation by and information for young people (OJ C 295, 5.12.2003).

²¹ Ditto.

²² Council Resolution of 15.11.2004 on common objectives for voluntary activities for young people (13996/04 JEUN 89).

9. Promote voluntary activities with a view to reinforcing young people's solidarity and engagement as responsible citizens
10. Recognise voluntary activities of young people with a view to acknowledging the value of their personal skills thus acquired and their engagement for society and the role that voluntary activities play in terms of facilitating the transition from education to work and adult life

Greater understanding and knowledge of youth²³

For timely, efficient and sustainable policy making, it is important to encourage the development of a coherent, relevant and qualitative knowledge area in the youth field in Europe and to anticipate future needs, through exchange, dialogue and networks:

11. Identify – including at local and regional level – existing knowledge in priority areas of the youth field namely, participation, information and voluntary activities and implement measures to supplement, update and facilitate access to it
12. In a second stage identify – including at local and regional level – existing knowledge in further priority areas of interest to the youth field such as autonomy, non-formal learning, the fight against discrimination, education & training, employment, entrepreneurship, creativity, transition from education to employment, social inclusion and health, and implement measures to supplement, update and facilitate access to it
13. Ensure quality, comparability and relevance of knowledge in the youth field by using appropriate methods and tools
14. Facilitate and promote exchange, dialogue and networks to ensure visibility of knowledge in the youth field and anticipate future needs.

²³ Council Resolution of 15.11.2004 on common objectives for a greater understanding and knowledge of youth (13997/04 JEUN 90).

COMMUNITY PROGRAMMES RELEVANT TO YOUTH POLICY

- The European Social Fund supports projects targeting young people, in the areas of employment, training and social inclusion.
- The community programmes financed by the European Regional Development Fund cover fields of development in which projects intended for young people can be supported, for example, education and training, university research, entrepreneurship, health, culture, urban regeneration.
- Under the Rural Development Regulation (EC) N° 1257/1999 young farmers can benefit from several measures : support for the initial setting-up of their business, increased aid rates for further investments in their agricultural holdings and the acquisition of the necessary skills and know-how through the training measure. These tools are also included in the proposal for a Council regulation on rural development for the next programming period (COM (2004) 490 final).
- The Youth and proposed Youth in Action programme will contribute both to the Pact, in particular regarding mobility, non-formal learning and youth entrepreneurship, and to the active citizenship of young people.
- The Integrated Lifelong Learning Programme has set ambitious new targets for participation in European education and training programmes (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci), and thus is a major instrument for implementing the Pact.
- The Citizens in Europe programme will give citizens, including young people, the opportunity to interact and experience cultural diversity, forging a European identity, and improving mutual understanding.
- The Competitiveness and Innovation Framework Programme will promote youth entrepreneurship.
- The Marie Curie Programme and the underlying integrated policy to make European more attractive to researchers support initiatives for training, mobility and career development of researchers, including at the early stage of their careers, and encourage interest among young people in science and technology as well as in a career in research.
- The European Science Education Initiative seeks to stimulate young people's interest in science at the primary and secondary level by helping teachers to access and use best practice, science demonstrations and learning objects.

- The Commission supports activities specifically aimed at the inclusion of disadvantaged groups – including young people with a handicap, different ethnic groups, young women, and young people from disadvantaged or outlying and remote regions – in the processes that lead to careers in science.
- The revised Sustainable Development Strategy will pay attention to education for sustainable development.